

Rassenproef prei late herfst biologische teelt 2015

Bio hybriden doorstaan roest en droogte

Karel Dewaele, Lieven Delanote, Philippe France

In de biologische preiteelt is de rassenkeuze het voornaamste instrument ter beheersing van ziekten en sleet. In 2015 was roest alomtegenwoordig. Enkele biologische hybriderassen deden het goed onder de droge omstandigheden.

Teeltverloop

Voor deze rassenproef late herfstprei werden 10 rassen aangemeld. Alle rassen waren hybriden, behalve Tadorna. Voor Belton, Cherokee, Surfer en Tadorna waren er biologische zaden beschikbaar. Voor de overige rassen werden 'niet chemisch behandelde (NCB)' zaden uitgezaaid. De rassen werden op 13 maart gezaaid onder een plastic tunnel op het proefbedrijf biologische landbouw van Inagro. De zaaidichtheid bedroeg 85 zaden per meter met een rijafstand van 8 cm.

Na een opkweekperiode van 12 weken werden de planten op 8 en 9 juni getrokken. Op 10 juni werd er in droge omstandigheden geplant in vlakvelds geponste gaten met een afstand van 10 cm in de rij en 70 cm tussen de rij. De opkomst van TZ 03137 was zeer laag waardoor slechts 2 herhalingen van dit ras konden geplant worden. De voorteelt was een tijdelijke grasklaverweide. Als basisbemesting werd 30 ton runderstalmest uitgereden.

De onkruidbestrijding gebeurde door middel van schoffelen, aanaarden en wiedeggen al dan niet in combinatie met vingwieders. Gedurende de teelt werd de preimot opgevolgd met behulp van feromoonvallen. Op basis van deze monitoring werd tweemaal behandeld in de opkweektunnel en tweemaal gedurende de teelt (19 augustus en 4 september, Xentari). Roest was reeds half augustus aanwezig en zette stevig door in het najaar. Bij de oogst was er een matige aantasting met purper- en in mindere mate ook papiervlekkenziekte. Er was algemeen trips aanwezig maar zonder veel verschillen in schade tussen de rassen.

Tabel 1: teeltverloop

Proeflocatie	Inagro - Beitem - zandleem
Proefplan	blokkenproef in 4 parallellen
Zaaidatum	13/03/2015
Opkweekmethode	in plastic tunnel
Bemesting	20/03/2015: 667 kg/ha Haspargit 11/05/2015: 30 ton/ha vaste rundermest
Voorteelt	grasklaver
Plantdatum	10/06/2015
Plantafstand	70 x 10 cm, vlakvelds
Onkruidbestrijding	mechanisch
Gewasbescherming	Xentari (Bt): 2x tunnel, 2x vollefelds
Oogst	23/11/2015

Het gewas groeide in een bodem met rijke stikstofvoorziening (half augustus 189 E in de laag 0-30 cm) en vertoonde weinig sleet. Er werd niet bijbemest. De droogte in het begin van de teelt werd vanaf half augustus enigszins verminderd door enkele regenperiodes maar ook het najaar verliep nog relatief droog en warm.

Op 23 november werd er geoogst. De gemiddelde marktbaar opbrengst bedroeg 37,6 ton per hectare. De kwaliteit was algemeen goed.

Rassenbespreking

Belton F1 BIO (Nunhems) ontwikkelde zich net als vorig jaar heel goed in het veld. De planten zijn uniform met bleek, sterk opgericht blad. Belton werd minder dan gemiddeld aangestast door roest en had weinig sleet. Met 44,6 ton/ha behaalde Belton de hoogste opbrengst in proef. De planten waren goed pelbaar en het stukgewicht was hoog (329g). In de bak scoorde Belton matig, met een lange ruwe schacht met lange overgang. De prei is vrij opgericht en bleek van blad.

Cherokee F1 BIO (Vitalis) kende aanvankelijk een trage ontwikkeling maar beende bij. De ziektegevoeligheid en sleet waren gemiddeld. De opbrengst was met 40,0 ton/ha goed. Gepeld in de bak presteerde Cherokee voor alle eigenschappen gemiddeld en had het ras opgericht blad.

Curling F1 (Bejo) was vrij traag in de gewasontwikkeling. Het donkere gewas was smal van blad en vrij heterogeen. De ziektegevoeligheid was iets beter dan gemiddeld en er was weinig sleet. De opbrengst was met 33,3 ton/ha vrij laag. In de bak scoorde Curling gemiddeld. Het blad was glad maar vrij open in de bladsluiting. De overgang is kort met weinig opgericht, donker groen blad.

Keeper F1 (Bejo) ontwikkelde zich vrij traag en ook de gewaseigenschappen liepen gelijk met die van Curling. Keeper was iets minder gevoelig voor roest en kende ook weinig sleet. De opbrengst was met 34,6 ton/ha eerder laag. Keeper scoorde matig in de bak. De overgang is kort met weinig opgericht, zeer donker groen blad. Het blad was beter gesloten dan bij Curling maar was af en toe slordig.

Lancaster F1 (Uniseeds) ontwikkelde zich goed met een uniform en eerder bleek gewas. De roestaantasting was gemiddeld maar er was redelijk wat sleet op het einde van het seizoen. De opbrengst was met 39,9 ton/ha goed. Lancaster scoorde matig in de bak door de vrij lange overgang en soms knobbelige basis.

Het groen blad is weinig opgericht en bleek van kleur. Dat Lancaster eerder voor de vroege teelt is bleek uit de slechte bewaarbaarheid in de bak.

Pluston F1 (Nunhems) ontwikkelde zich goed en was vrij uniform. Pluston was gevoelig voor roest en vertoonde vrij veel sleet op het einde van het seizoen. De opbrengst was met 40,4 ton/ha goed. Pluston scoorde goed in de bak dankzij het gladde en goed opgerichte blad. De overgang is wel lang. 82,5% van de prei vertoonde een begin van inwendig schot.

Poulton F1 (Nunhems) had een gemiddelde gewasontwikkeling. Er was veel roest en ook vrij veel sleet op het einde van het seizoen. Met 38,9 ton/ha haalde Poulton een gemiddelde opbrengst. Het uitzicht in de bak is goed dankzij een niet te lange, geleidelijke overgang en weinig knobbelige basis. Opvallend was dat de roestaantasting bij het pellen grotendeels werd weggetopt.

Surfer F1 BIO (Bejo Zaden BV) maakte een gemiddelde ontwikkeling door. Het gewas was vrij uniform met donker en opgericht blad. Naar het einde van de teelt gingen de bladeren liggen. Surfer had iets minder roest en kende weinig sleet. Met 40,3 ton/ha is de opbrengst goed. Het uitzicht in de bak was goed dankzij de korte overgang met goed gesloten blad.

Tadorna BIO (Vitalis) maakte een bleek, weinig uniform gewas dat achterbleef in ontwikkeling t.o.v. de andere rassen. De ziektegevoeligheid was algemeen hoog en er was redelijk veel sleet en pelwerk. De opbrengst bleef steken op 25,5 ton/ha met een te kleine sortering. De overgang is kort maar Tadorna scoorde niet goed in de bak door de knobbelige basis, open blad en weinig opgericht groen blad.

TZ 03137 F1 (Uniseeds) is eerder een industrieprei en maakt een bleek, grof en weinig opgericht gewas. De ziektegevoe-

ligheid was gemiddeld. TZ 03137 had een gemiddelde opbrengst (38,3 ton/ha). Dit ras oogt niet mooi in de bak door de lange overgang, de open bladsluiting en het bleke, brede en vaak geschonden blad.

Besluit

Ondanks de aanzienlijke ziektedruk door roest en relatieve droogte was 2015 vrij gunstig voor de groei van late herfstprei.

De biologisch verkrijgbare hybrides Belton, Cherokee en Surfer waren minder roestgevoelig, presteerden goed in het veld en haalden een hoge opbrengst rond de 40 ton/ha. In de bak scoren ze divers.

Standaardras Poulton en Pluston zijn gevoelig voor roest maar halen een goede opbrengst. Pluston lijkt hierbij geen meerwaarde. Keeper en Curling groeien gezond in het veld en ogen voldoende in de bak maar haalden een lagere opbrengst. Lancaster is roestgevoelig en weinig geschikt voor de late herfstteelt. De biologische Tadorna doorstaat de vergelijking met de huidige rassen niet meer. TZ 03137 is een grove industrieprei van weinig kwaliteit.

Tabel: opbrengst, gewasontwikkeling, ziektegevoeligheid en presentatie

Cultivar	Zaadhuise	Bio	Marktbare opbrengst kg/ha	Stand		Sleetgevoeligheid			Aantasting door			Alg uitzicht in de bak	Aanloopovergang lengte in cm
				2-okt	18-nov	18-nov	2-okt	18-nov	18-nov	2-okt	18-nov		
Belton-F1	Nunhems	BIO	44635 a	7,5 a	6,4 a	6,3 ab	6,0 a	5,6 ab	7,0 abcd	13,8 ab			
Cherokee-F1	Vitalis Biologische Zaden	BIO	39999 b	6,5 bcd	5,6 bc	6,5 a	4,6 b	5,0 bc	6,8 bcd	11,2 bc			
Curling-F1	Bejo Zaden BV	NCB	33339 c	5,9 de	6,3 ab	6,4 a	5,9 a	5,5 ab	6,8 bcd	7,6 d			
Keeper-F1	Bejo Zaden BV	NCB	34567 c	6,0 cd	6,4 a	6,3 ab	6,0 a	5,9 a	6,6 cde	6,9 d			
Lancaster-F1	Uniseeds	NCB	39903 b	7,5 a	5,5 c	6,3 ab	5,6 a	4,5 cd	6,5 de	12,3 ab			
Pluston-F1	Nunhems	NCB	40430 b	7,0 ab	5,3 c	6,0 ab	4,4 b	4,0 d	7,3 abc	14,1 a			
Poulton-F1	Nunhems	NCB	38910 b	6,8 b	5,1 c	6,3 ab	4,5 b	3,9 d	7,5 a	8,9 cd			
Surfer-F1	Bejo Zaden BV	BIO	40281 b	6,6 bc	6,3 ab	6,3 ab	6,0 a	5,9 a	7,4 ab	8,9 cd			
Tadorna	Vitalis Biologische Zaden	BIO	25463 d	5,3 e	5,1 c	5,8 b	4,0 b	4,1 d	6,0 e	8,4 d			
TZ 03137-F1	Uniseeds	NCB	38384	7,0	6,0	5,8	4,8	4,8	6,0	14,7			
Gemiddelde			37591	6,6	5,8	6,2	5,2	4,9	6,8	10,7			
V.C. (%)			4,48	4,07	4,94	4,17	6,42	7,00	4,53	11,45			
p-waarde			<0,01 **	<0,01 **	<0,01 **	<0,05 *	<0,01 **	<0,01 **	<0,01 **	<0,01 **			
Quaering			1 = 9 =	zeer slecht zeer goed	veel sleet geen sleet	zeer veel geen			zeer slecht zeer goed				

* significant (0,05 > p ≥ 0,01); ** zeer significant (p < 0,01)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Tukey; p=0,05)

Contactpersoon: Karel Dewaele (Inagro)

Tel: 051/27 32 58

E-mail: karel.dewaele@inagro.be